

**Vít Dočkal, Petr Fiala, Petr Kaniok,
a Markéta Pitrová, eds.:**

**ČESKÁ REPUBLIKA
V EVROPSKÉ UNII: EVROPSKÝ
INTEGRAČNÍ PROCES A ZÁJMY
ČESKÉ REPUBLIKY**

Brno, 2006, MPÚ.

Česká republika vstoupila do Evropské unie již před více než dvěma roky, nicméně stále scházela publikace, která by komplexnějším způsobem mapovala její postavení a ambice v rámci tohoto útvaru. Kolektiv editorů z Katedry mezinárodních vztahů a evropských studií Masarykovy univerzity se rozhodl toto místo zaplnit sborníkem „Česká republika v Evropské unii: Evropský integrační proces a zájmy České republiky“, jehož účelem je analyzovat oblasti zájmů ČR v evropské integraci.

Snahou editorů bylo rozdělit publikaci do tří tematických okruhů. Prvním z nich je samotný obsah evropské integrace a rozšiřování Evropské unie o další státy nad rámec současné pětadvacítky. Druhým tematickým okruhem je pak budoucnost formátu EU a reforma institucí, následuje pak třetí část, věnovaná předsednictví EU a budoucím prioritám České republiky v Unii. České zájmy jsou tak zkoumány jak v rámci jednotlivých politik, tak s ohledem na další směřování Evropské unie.

Stejně jako editoři, i značná část příspěvů patří k odborníkům z Katedry mezinárodních vztahů a evropských studií Masarykovy univerzity. Výjimku tvoří pouze Radka Druláková (VŠE) a Běla Plechanovová (FSV UK).

Editoři již na přebalu upozorňují, že jejich cílem nebylo představit čistě vědecký text, ale publikaci určenou širšímu okruhu zájemců o danou problematiku. Přesto však některé texty ve sborníku snesou i tvrdší měřítka a dosahují úrovně kvalitního vědeckého

textu. Jako příklad lze jmenovat příspěvek Petry Kuchyňkové zabývající se zemědělskou politikou.

V první části se publikace věnuje zemědělské politice (Petra Kuchyňková), politice regionální (Vít Dočkal), problematice hospodářské a měnové unie a problematice eura z hlediska ČR (Zdeněk Sychra), pozici České republiky v multikulturní Evropě (Ondřej Krutílek), vzdělávací politice (Petr Fiala – Jiří Nantl), evropské i transatlantické bezpečnostní dimenzi (Břetislav Dančák), pozici ČR v Schengenu (Radka Druláková), perspektivě dalšího rozšiřování (Zdeněk Sychra) a evropskému politickému prostoru (David Müller).

Příspěvky této části se pohybují mezi spíše popisnými, jako je například text Radky Drulákové, až po analyticky hodnotné, mezi nimiž lze uvést příspěvek Břetislava Dančáka. Nicméně v souhrnu se jedná o kvalitní texty, které jsou schopny přiblížit problematiku jak širšímu publiku, tak mít hodnotu i pro akademickou obec.

Jedinou výtku bych směřoval směrem k Ondřeji Krutílkovi, a to nikoli k samotné obsahové stránce jeho textu, který je v rámci Krutílkem stanoveného pojetí zpracován dobře, ale přímo k tomuto vlastnímu pojetí. Krutílek dle mého názoru správně analyzuje souvislost multikulturní Evropy s rozšiřováním, čemuž se věnuje v první části svého díla, a prostoru svobody, bezpečnosti a práva, kterému věnoval část druhou. Nicméně v té přistupuje k popisu evropského zatykače a evropského evidenčního rozkazu, což jsou instrumenty, jež mají vést především k posílení vnitřní bezpečnosti. Dle mého názoru by bylo vhodnější přistoupit k tématu multikulturalismu též z pohledu mezinárodní migrace (nejen v rámci EU) a postupnému rozšiřování působení EU v této oblasti. Například směrnice o dlouhodobých rezidentech tak má dle mého názoru na danou problematiku větší dopad než výše zmíněný evropský zatykač.

Za velmi zdařilé považuji texty Ivo Pošpišila a Huberta Smekala. První z nich se

zabývá možnostmi revize primárního práva, druhý pak debatou okolo tzv. „euroústavy“ z hlediska české politické scény. Vzhledem k zaměření publikace i na širší čtenářskou obec by možná bývalo vhodné texty uvést v obráceném pořadí, neboť Smekal kvalitním způsobem resumuje změny, které s sebou dokument nesl, zatímco Pospíšil se zabývá stavem, který trvá po neschválení ústavy ve Francii a Nizozemí a přináší možné scénáře, které mohou nastat, až se integrační potenciál Evropské unie pohne ze současného mrtvého bodu, ve kterém se ocitl právě po neúspěchu dvou výše zmíněných referend. Co se týče Smekalova textu, možná by nebylo nezajímavé do něj zakomponovat postoj české společnosti k dané problematice, přestože debata o evropské ústavě ji zanechala relativně nepoznamenanou.

Na předchozí dva příspěvky pak navazuje Běla Plechanovová, která se ve svém textu zabývá možnostmi institucionální reformy z pozice středně velkého členského státu EU, jakým Česká republika je. Plechanovová upozorňuje, že rostoucí snahy velkých států v Unii by měly být vyvažovány koordinovanou pozicí států menších a zájmem ČR by pak mělo být stát se součástí tohoto „vyvažovacího bloku“.

Publikaci zakončují dva příspěvky autorského dua Petr Kaniok – Markéta Pitrová týkající se předsednictví EU a budoucích priorit české republiky. Oba texty spolu opět souvisí, neboť se blíží doba, kdy Česká republika jako teprve druhá země východního rozšíření (po Slovinsku) v první polovině roku 2009 převezme předsednictví EU. Předsednická země má zvýšené možnosti prosazovat v rámci agendy EU své priority, proto je zcela zásadní, aby si Česká republika za dva roky ujasnila zájmy, na které bude za dva roky chtít klást důraz. Debata o prioritách tak bude s blížícím se předsednictvím nabírat na důležitosti.

Celkově lze publikaci „Česká republika v Evropské unii: Evropský integrační proces

a zájmy České republiky“ hodnotit jednoznačně pozitivně. Přispívá k ujasnění pozice ČR v EU v mnoha odlišných ohledech a poskytuje tak v zásadě komplexní pohled na české zájmy v Evropské unii. Zůstává otázkou, zda by si daná materie nezasloužila zpracování na čistě vědecké úrovni, nicméně to v tomto případě nebylo účelem, takže to editorům nelze vyčítat. V tomto ohledu tedy zůstává otevřené pole případnému ambicióznějšímu projektu. Recenzované publikaci se však zaplnění „díry“ v otázce hledání českých zájmů zdařilo.

*Martin Hrabálek, Fakulta sociálních studií,
Masarykova univerzita, Brno*

Lubomír Kopeček:

DEMOKRACIE, DIKTATURY A POLITICKÉ STRANICTVÍ NA SLOVENSKU

Brno, Centrum pro demokracii a kulturu, 2006. 1. vydání. 347 stran.

V době, kdy na Slovensku vrcholilo sestavování vlády po posledních parlamentních volbách, dostala se českému čtenáři do ruky monografie brněnského politologa a odborníka na slovenskou politiku Lubomíra Kopečka nazvaná *Demokracie, diktatury a politické stranictví na Slovensku*. Časová souhra je o to pikantnější, že kabinet, který nakonec vznikl za účasti stran Smer-SD, ĽS-HZDS a SNS, vzbuzoval v mnohých obavy plynoucí z neslavně proslulého vládnutí HZDS, ZRS a SNS v letech 1994–1998. Díky této vládě se Slovensku dostalo od Fareeda Zakarii označení neliberální demokracie.

Cílem tohoto textu ale není hodnotit výsledek slovenských voleb či spekulovat o oprávněnosti či neoprávněnosti výše zmíněných